

ВИХОВНА СИСТЕМА А. С. МАКАРЕНКА

*Половинка Д. С.
Полтава, Україна*

Протягом історичного розвитку педагогічної думки процес виховання знаходився в центрі уваги у вчених і практиків. У всі часи виховання було головним родовим поняттям педагогіки, від якого походять видові категорії: педагогічна діяльність, цілісний виховний процес, освіта і навчання, саморозвиток особистості. Зміст виховання поновлювався з розвитком практичного досвіду, педагогічної науки та її провідної доктрини. Суттєвий внесок у розвиток теорії виховання було зроблено видатним вітчизняним педагогом А. С. Макаренком. А. С. Макаренко був переконаний в тому, що, незалежно від підходу до процесу виховання, у будь-якому випадку предметом виховання виступає людина, яка відчуває відповідний вплив. На його думку, у виховному процесі повинна бути загальна програма виховання й індивідуальна корекція залежно від особистості конкретного учня. А. С. Макаренко говорив, що не можна «втискувати людину у стандартний шаблон», виховувати «серію людських типів», не можна жертвувати індивідуальною привабливістю – своєрідністю особистості. Таким чином, педагог надавав великого значення особистісно-орієнтованому підходу в навчальному та виховному процесі.

Центром виховної системи А. С. Макаренко вважав оптимальне поєднання поваги до учнів з вимогливістю до них, що можливе лише за умови активізації «виховного центру», в якому він вбачав особистість вихователя, який за своєю моральною позицією має бути «абсолютно правомочним вихователем школи».

Його виховна місія повинна зосереджуватись у тому, щоб надати широкий простір «громадській думці, педагогічному колективу, шкільному друку, ініціативі окремих осіб... та системі шкільного самоврядування».

А. С. Макаренко був прибічником соціальної методики виховної роботи, розглядаючи її як окрему галузь педагогіки, «яка має свою логіку, порівняно незалежну від логіки роботи освітньої». Система виховання А. С. Макаренка безпосередньо виросла із практики. А. С. Макаренко прагнув виховати нову людину, котра була потрібна тогочасному суспільству. Ідеї А. С. Макаренка щодо організації творчої праці, поєднання фізичних і розумових сил можуть слугувати основою для подальшого удосконалення трудового виховання молоді, моральної та практичної підготовки їх до трудової діяльності. У трудовій діяльності, на його думку, формується правильне ставлення до інших людей. Загальні принципи і методи виховної роботи, які висунув Макаренко, повністю можна застосовувати і в сучасній школі.

Список використаних джерел:

1. Беценко Т.П. Сучасне осмислення внеску А.С. Макаренка в розбудову теорії і методики виховання
2. Лазарєв М.О. Проблема соціально-педагогічного перетворення особистості в контексті творчої спадщини А.С. Макаренка